

Raija Pyölin artikkeli Karjalaisten kesäjuhlista 12.-14.6.2009
Julkaistu *Oma Mua* -lehdessä n:o 26/8.7.2009.

Kui ruvettih kukkimah vilut muat **Suomen karjalazet pruaznuittih Kuopios**

Kuopion linnah 12.-14. kezäkuudu kerävyttih läs kymmenetuhattu siirdokarjalastu jälgipolvienke. Hyö tuldih Kuopioh eri puolilpäi Suomie pidämäh jo 61. kerran Karjalan Liiton kezäpruazniekkoi. Niidy pietäh joga vuottu samah aigah vuoroï kudamastahto Suomen linnas. Vuvvennu 2010, konzu Karjalan Liitol roih 70 vuottu, on vuoros Helsinki. Teemannu sie on karjalaine muuzikku da pajatandu.

Täl kerdua pruazniekkuteemannu oli karjalazien eloittumine jälles voinua uuzih paikkukundih Suomen keskipuoleh: kui karjalazet evakot nostettih uvvet koit da ruvettih uvvelleh elovumah. Allus karjalazil oli yhty da tostu vaigevustu, ga uvvet susiedat pahal silmäl kačottih tulolazih. Nämmähäi tuldih rajan pinnaspäi, paistih vaigiesti ellendettäviä ven'anjyttymiä kielder, da vie elettih oman uskon perindölöin mugah. Kuopion lähäzile alovehilehäi pandih elämäh enimät Luadogan pohjas- da koillispuolizis voulostilois tulluot karjalazet evakot.

Kezäpruazniekat avavuttih piätenčän 12.6. seminuaral "Kukkijat rovvan muat". Spetsialistat piettih paginua eloittumizen eri puolis: Jovensuun yliopiston histourien professor Tapio Hämynen, Suojärven čupuspäi roduzin olii, kerdoi da ezitti kuvii kaikes, mi jäi rajan tuakse Karjalah vuvvennu 1944. Tutkii-opastui Heli Kananen pagizi omassah tutkimusruavos pravoslaunoloin karjalazien vastuandas da sobivuttamizes Suomes. Salmilazien vahnembien jälgeläzen, FT Raija Pyölin pagin oli rubriekanke "Pakuigo karjalan kieli evakkories?". Häi analiziiruičči livvin kielen säilymisty evakkovuozien aigah da sen elvyttämisty Suomes tänäpäi. Direktoru Jorma HUUHTANEN musteli lapsuon aigua 1940-50-luvun savokarjalazes Juukan voulostis; hänen juuret ollah Suojärvel. Seminuaran vedäjänny oli dotsentu Silvo Hietanen, kudaman spetsial'nosti on karjalazien eloittumine jälles voinua. Jälles seminuarua rahvas lähtietti ekskursiele Lapinlahten Alapitkän kyläh, kunne on nostettu muzeikse vahnu frontuviekkutaloi. Vuvven piäs taloin lähäl nostetah mustopačas Veikko Vennamole, suomelazele poliitiekale, kudai hyvin järjesti karjalazien eloittumizen jälles voinua.

Toizen pruazniekkupäivän ohjelmas midä vai ei olluh: Karjalan kartoin julguamine Internetas, erilastu ozutteluu, piiruanpastandukilbua, horakontsertua, lapsien da nuorien kruugutansuu. Endizet Karjalan voulostit ozutettih omii kyläkniigoï da muudu luajittuu materjualua. Karjalazel bazaril oli mahto ostua perindöllizii tuottehii.

Suovattan illal da pyhänpiän huondeksel oldih Pyhän Nikolaoksen kirikös jumalansluužbat, kudamat pidi Karjalan da kogo Suomen arhijepiskoppu Leo – ozakse omal karjalan kielel! Jälgiagua on piässyh ilmah äijy hengellisty literatuurua karjalakse, kai iänikirjoinnu, da nygöi on vie ruvettu kiändämäh liturgiisluužban tekstoi livvikse. Niilöin valmistuttuu Suomen karjalazet pravoslaunoit voijah ottua ozua jumalansluužbih omal muamankielel.

Kezäpruazniekan kul'minatsii, piäpruazniekku Väinölänniemen stadional, oli arvokas da perindölline. Sinne karjalazet käveldih värikkähis, čomis kannallisruutis pruazniekkukulgovehennu läs kahtu kilometrii, kannettih flaguloi da pajatettih. Erähät kaččelijat dorogan vieres silmii pyhkittih... Pruazniekkupaginan pidi parlamentan enzimäine varapiämies Seppo Kääriäinen. Karjalazen Nuorižoliiton nuoret, kai ihan pienet lapset, täyttettih tansiloil kogo pruazniekkukenty. Kodih pruazniekaspäi rahvas lähtiettih hyväs mieles. Oli tuaste suadu pidiä ilua, nähtä tuttavii da paista kylläl! Parahat passibot pidäy sanuo pruazniekoin ruadohommilijale rahvahale, heidy oli olluh piäle suan. Heijän väzymätöi ruado (palkattah) garantiiruičči menoloin syömizet da kaiken hyvinmenendän.

Pruazniekkuperindön jatkumine kerdou, ku karjalaine rahvas ei ole unohtannuh omii juurii. No tulijua aigua emmo voi tiediä: karjalane rahvasgi vahnetah, toinah perindehile jatkajua ei tävvy? Nuoret hos tansitah da pajatetah, ga tozi mielenkiindo omih juurih roih vaste vahnembal ristikanzal.

Raija Pyöli
Suomi